

NR. 2/2003 - 22. ÅRGANG

Historielagsnytt

Skilting på Vestskogen

Av forskjellige årsaker har det tatt en del tid med skilting av tidligere boplasser, seterstuler og andre steder på Vestskogen. Det var Hans Halden som i sin tid satte opp en liste over steder som burde merkes med skilt, denne listen er etter forhandlinger med Selvik Bruk noe redusert. Skilt som er av samme type som turistforeningen bruker ble i vår bestilt hos Asker Produkt A/S som er en vernet bedrift. Prisen er Kr. 6900,- for 21 skilt. Selvik Bruk og historielaget har betalt halvparten hver. Skiltene er i løpet av sommeren kommet på plass, og takk til Kjell Amundsen og Helge Furuvold som har stått for jobben. Det har blitt atskillige kilometer med bil og til fots.

Dagens unge leser skjønner vel knapt hva han/hun ser på bildet, men dette er et ganske alminnelig syn fra midten av forrige århundre

datter Ragnhild Thoresen som har storvask på gårdstunet med vaskebrett og vaskeholk. Vanlig lettvaske foregikk nok oftere, men man

Storvask i forrige århundre.

(50-60 år siden) Bildet er tatt på Gramsborg. Gramsborg er navnet på gården/eiendommen som i dag ligger helt inn til gamlekirken på Konnerud. Vi ser Ågoth Thorud og hennes

samlet opp større tøymengder til hovedvask som kunne skje med noen ukers mellomrom. Slitsomt, men trivelig kunne det være i fint vær med høner og andre dyr ruslende rundt vaskeholken.

I ytterkanten av bildet ser vi en stor låve som er revet og til høyre et bryggerhus som fortsatt forefinnes i restaurert utgave.

Hele «kirkelunden» inkl. den nye kirkegården tilhørte den gang gården Gramsborg.

To sjeler og en tanke

Dette skal ha hendt på en gård i Skoger for en god del år siden. Den gang var det vanlig med utedasser i forskjellige varianter. Det kunne være både to og tre hull i forskjellige størrelser ved siden av hverandre. Men på denne gården var det delevegg ilassen, det var nok for at både hunkjønn og hankjønn kunne benyttelassen samtidig. Så falt det seg sånn at gårds-

gutten og budeia skulle i samme ærend samtidig. Gårdsgutten tenkte at nå skulle han benytte sjansen og ta en liten titt. Men det hadde budeia også tenkt, så der sto de bokstavelig talt med hode i dass og titta på hverandre. - Kan du si meg hvor mye klokka er, spurte gårdsgutten.

«det ruøkar ute, med regn og kolde vind»

Nei, det stemmer slett ikke i år,..hittil i alle fall. Høsten har vært vennlig og snill mot oss. Det er lenge siden den lave novembersola har vært til fare for, i alle fall de kjørende, og muligens de raskt gående også. Men vi blir liksom ikke helt enig med oss selv heller,... skal vi ønske sola krypende lavt i horisonten noen uker til?..eller vil det være best om det nå satte i gang med et forrykende regnvær slik at strømprisen kan bli å leve med? Nei det er ikke lett å velge!

Valget mitt akkurat nå er ganske enkelt, for det blir å liste opp det som faktisk har skjedd i laget siden sist vi hadde kontakt, en gang i juni.

25 mai i år ble igjen en suksess for teatergruppa «Det Dramatiske Selskab». Selv om værgudene ikke akkurat sto oss bi denne søndagen, hadde trofaste publikummere funnet veien til Rønnhue. Goro Haldens teaterstykket fra 1989, «Omgangskole på Skulkerud» ble gjenoppført, med noen små justeringer. Dyktige skuespillere klarte, på en varm og underholdende måte, trylle fem skolehverdagen for hver enkelt,... og dagene var slett ikke alltid fylt av nåde, hverken elevene seg imellom, eller fra den meget bestemte «frøken».

«Høstmøte» hvor og ikke-medlemmer nå ønskes velkommen, ble arrangert på Sørvangen 3 november, med godt oppmøte, 54 personer. Som dere vet har vi, skannet inn på data, ca. 1400 bilder fra gamle Skoger kommune, og fotokomiteen hadde satt sammen en serie bilder som ble vist på møtet. Det ble en vandring i mange av de fremmøttes fotspor. Mange kjente seg igjen, og mange «uten navn» fikk rettet opp dette under seansen. Gode historier ble koblet til bildene, slik at det ble en historievandring for oss alle. Musikk sto og på programmet, og Egil Hansens flotte stemme, sammen med Odd Borgersens ypperlige trekkspill, var bare topp. Allsangen på slutten av kvelden runget godt i høstkvelden, og vi var skjønt enige at dette hadde vært en god kveld.

Fotogruppa har fått kr. 25000 fra Sparebank Øst til innkjøp av videoprojektor og bærbar PC, noe som vil gjøre fremvisning av våre katalogiserte bilder til en bedre og enklere måte å formidle dem på. Så husk da dere, at har du bilder liggende som er vert ta vare på for fremtiden, ring Oscar, 93497785, og la ham låne bildet for skanning. Ønsker du kopier fra samlingen, selges bilder til en billig penge. Fotokomiteen er for tiden i samarbeid med Drammen bibliotek i forhold til at biblioteket er interessert i å ta del i samlingen.

Det vil forresten, snart, en dag i uken komme bilde fra samlingen i Drammens Tidende, så følg med.

Vedlikeholdet/restaureringa av Skjeldrum-saga er i gang, og taket er skiftet. Det elektriske anlegget trenger visst en «oppdatering», og ting er på gang i forhold til dette.

Minner der bare på at boka vår «Vandring langs et vassdrag» er like flott julegave i år som i fjor!! ... og den er å få hos bokhandleren på Konnerud.

Årsmøte 2004 er ennå ikke fastsatt dato for, men den vil antagelig falle på søndag 14. mars.

En ting er vi i alle fall enige om,... kveldene er lange og mørke, og ypperlige til å tenke litt over om en har en historie som kunne være artig å dele med andre, gjennom dette eminente «Historielagsnytt». Husk; i går er historie!

Så vil jeg få ønske dere alle, på vegne av styret, en hyggelig adventstid, og en god jul Ja, og så selvfølgelig et riktig godt nytt år!

Vennlig hilsen
Toril Naper Hauge
leder

UTGIVER
Skoger Historielag
22. årgang
Nr. 2 - desember 2003
Bladet kommer ut to ganger i året – vår og høst, og sendes alle medlemmer av Skoger Historielag.

Historielagsnytt tar i mot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

STYRET
Formann: Toril Naper Hauge
Nestformann: Reidar Halden
Kasserer: Randi Raaen

Sekretær: Anne Kari Ektvedt
Styremedlem: Ingar Samuelsen
Styremedlem: Øyvind Pedersen
Varamedlem: Karin Johansen
Varamedlem: Inger Johnsrud

REDAKSJONSKOMITEEN
Øyvind Pedersen, Goro Halden, Reidar Halden og Per Runar Thoresen.

ARRANGEMENTSKOMITEEN
Anni Isaksen, Per Isaksen, Bjørg Halden, Ragnar Ekeberg og Øyvind Pedersen.

Redaktør for dette nummeret har vært Ole Kr. Mortensen.

OPPLAG: 500 eks.

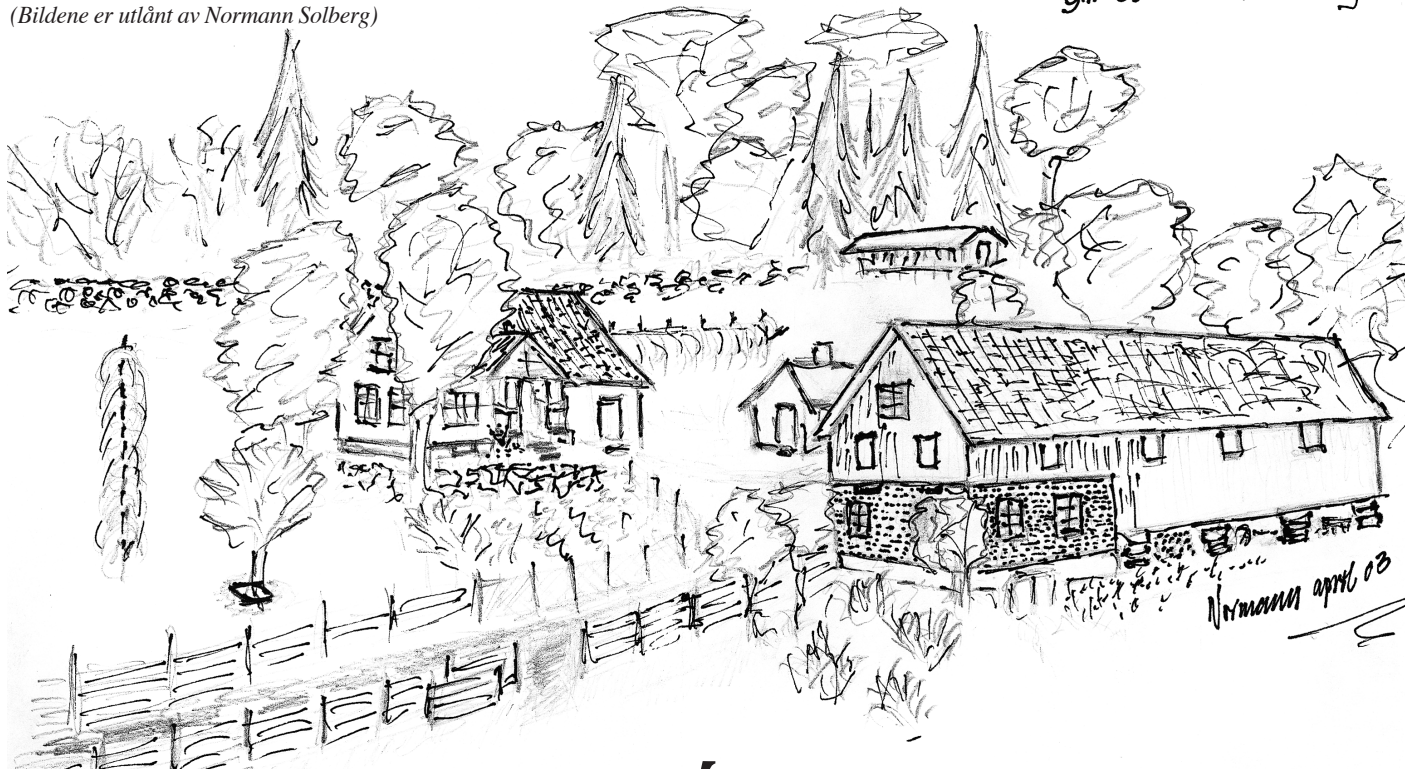
LAY OUT/TRYKK:
Stiftelsen Aktuell.

FORSIDEBILDET
Løkmyrdammen - en perle på Vestskogen
(Foto: Reidar Halden)

Solberg i Gåserudgata – slik Normann Solberg har tegnet den ned.
(Bildene er utlånt av Normann Solberg)

gmr 86 bnr 6. Solberg

Mange gårder er borte

Mange gårder i området mellom Konnerudsenteret og Svendsedammen ble fra begynnelsen av 60-tallet kjøpt opp av Skoger kommune, senere Drammen kommune.

AV NORMANN SOLBERG

Gården på tegningen er Solberg. Konnerud nye kirke ligger med sin sydligste del på Solberg og resten av den ligger langs Gåserudgata.

Gården Solberg ble solgt ut i den store auksjonen av Konnerudverket i 1777 under samme navn, men har som mange av brukene i bygda også et annet navn. Det ble Røiseplassen etter Christoffer Rauch som kjøpte den året etter.

Røiseplassen er således et «fornorsket» navn for Rauch (-plassen)

Fram til 1829 var det syv forskjellige eiere. Nå ble den kjøpt av Kittil Olsen som noen år i forveien hadde «innvandret» fra Tuddal i Telemark. Siden gikk gården fra far til sønn i 3 slektsledd før jordeiendommene (som etter hvert ble tillagt Solbergbakken og Bromyren) ble ervervet av Skoger kommune i 1963. Bygningene og en skogteig ble beholdt av Olaf Kittilsens enke Anne (artikkelforfatterens tante) Deler av selve våningshuset er sikkert fra 1700-tallet. Nevnte Rauch kom så vidt det er bragt på bane som «innvandrer» fra Rørostrakten, hvorfra det kom flere for å arbeide i Konnerudgruvene. Bl.a. John Pedersen hvis

Skuronn på Solberg Anna Kittelsen binder kornet.

sønnesønn Lars Amundsen eiet Samuelsvolen.(lå nederst mellom Bernåsbakken og Postsvingen hvor bl.a. Bjørg Wike, eiere av Menyforretningen i Konnerudsenteret, vokste opp som barn)) En antar at disse to familiene hadde slektsforbindelse.

Låven er av nyere dato. Den ble bygget av Jørgen Skjerpholdt (faren til Sigvart Antonsen og bestefaren til Henny Kristiansen som fortsatt bor på Konnerud) i Andreas Kittilsen Solbergs

Ljå var redskapen den gang Olaf Kittelsen slo kornet på Solberg.

eiertid ca 1900.

Det lå et såkalt bryggerhus på tunet. Dette hadde kjøkken og innenfor der en sovealkove.. Hit flyttet Olaf og Anna(onkel og tante) ut om sommeren mens de leiet bort innehuset til ferierende drammensere, noe som var vanlig på Konnerud på den tiden. Revegården i bakgrunnen kom sannsynligvis opp under krigen (1940-45)

Pukerudlinna og historieløshet

Hans Strand fra Pukerud har sent oss et innspill om Pukerudlinna. Pukerudlinna er en 2 km lang snor-rett trase fra Konnerud til Pukerud anlagt under gruvedriften i 1866.

AV PER R. THORESEN

Arbeidsvei til Jarlsberg

Det ble anlagt en «kjerrat» med skinnegang som bragte malmvogner fra Konnerudkollen ned til et knuseri ved Drammens-elven like ved daværende Jarlsberg Paper-Mill.(Honda) Hans Strand vokste opp i en liten stue ved elvekanten – et tidligere laboratorium fra gruvedriften som ble revet i 1970-årene.

I perioden 1930 til midten av 60 årene var det flere Konnerud-karer (inkl.Strand's far) som jobbet på Jarlsbergfabrikken og benyttet Pukerudlinna som arbeidsvei. Det var karer som bodde helt borte i Dalen på Konnerud og mange fra området Grubegt./Gomperudveien og Øvre kollen.Bil og busstransport var lite aktuelt den gang og da ble det å ta beina fatt korteste om en bratteste veien.Pukerudlinna er meget bratt og det må ha vært en strevsom tur å komme seg hjem etter endt kveldskift i mørket med dyp snø under foten og stall-lampen i hånden. Noen kunne også ha lang vei hjem etter at toppen var nådd, men dette gikk sikkert allikevel lett i gleden av å ha kommet seg opp.

Det må har vært mye svette i Dovre-makko'n når uka var omme og helgevasken stod for tur på lørdag, men med referanse til barnetallene den gang hadde kvinnfolka nesebor som digget svette fremfor Old Spice .

På 50 –tallet ble noen av arbeidsfolka tilbudt leiligheter som fabrikken hadde på Pukerud og etter hvert ble det bare noen få som benyttet Pukerudlinna.

Traseen ødelagt av E34

Pukerud-linna er et gedigent historisk minne fra gruvedriften og den er fullt synbar ved å følge terrenget i dag. Du finner toppen ved å følge

Denne lille stua lå nede på Pukerud og virket som laboratorium for gruveelskapet på Konnerud. Etter gruveperioden ble det omgjort til bolig. Stua ble revet i 1970.

Utrolig – men vanskelig å forstå planleggere/godkjenningsmyndighet – ja hvem den måtte være som ved gjennomføringen av E34 ikke tok hensyn til det kulturhistoriske aspekt Pukerudlinna representerer. Hvorfor anla man ikke en tunnel slik at linna fortsatt kan gå ubrutt fra Konneruds og ned til Pukerud (Foto: Reidar Halden.)

veien forbi unnarennet i gamle Konnerudkollen skibakke ca 500 m rett nordover (forbi Åserud-gården)og den ender opp rett øst for Honda på Pukerud i en bro over jernbanen. Traseen er fortsatt delvis ubevokst p.g.a. slagget i traseen og er ca. 3 m bred hele veien. For bare noen få år siden hadde vi glede av å sende ungene ned på kjelke for så å hente dem med bil på Pukerud.

Med tanke på den nye E34 traseen fra Drammen til Mjøndalen har redaksjonen nettopp tatt en befaring ved å gå Pulkerudlinna ned og opp.

Det må sies å være en gedigen skuffelse og oppdage at Pukerudlinna er brutt tvers av ved den nye E34 traseen . Ca 200 meter lenger øst går det tunnell under E34 . Hvorfor kunne ikke denne tunnelen vært lagt i Pukerudlinnas's trase

? Vi har jo riksantikvar og andre fornminne-instanser som stopper og forsinker det meste hvis det lukter litt historikk. Pukerudlinna fra 1866 er ett synbart minne fra gruvedriften på Konnerud som kunne bevares nesten uten kostnader. Det er en tragedie og nesten en forbrytelse mot etterleken at traseen ble rasert ved nye E34. Hvem har ansvaret? Når man vet hvilke utbyggingsplaner som er på gang ved Vannverksdammen i Baklia inn for toppen på Konnerudgata er det all grunn til å være på vakt, slik at man hindrer en framtidig ødeleggelse av Konneruds ærverdige gruvehistorie.

(Tegning Oscar Hauge)

Steinar sleiket på fingerne og holdt den i været for å sjekke vindretningen. Selv forsøkte jeg samme øvelse i smug, men syntes det blåste alle veier..

Elgjakthistorier noen år tilbake

Vi har nettopp passert en ny elgjaktperiode og mange jegere har vært på beina. Mange driver denne form for jakt, men jammen er den blitt kostbar etter hvert.

AV ROLF RYPAAS

Det koster å leie jaktområder, ha moderne våpen og alt det moteriktige antrekk til tusenvis av kroner. For 30-40 år siden var det mer nøkternt med «vømmel», vindjakke og en gammel mauser etter tyskerne. Jeg erindrer noen jakturer fra den tid. Først var det å dra rundt til 10-15 grunneiere for å få tillatelse til å felle elg. Da jeg kom med på jaktlaget kjente jo disse grunneierne godt, men det var artig og være med på runden og det ble både kaffekopper og mange gode jakthistorier. I dag er det jaktlag på 8-10 mann med mobiltlf. og annet sambandsutstyr slik at en hele tiden er oppdatert om fremdriften. Effektivt kanskje men neppe så spennende. Den gang ble det stilt større krav til jegerne. Vårt lag bestod av 2-4 mann og her kommer noen historier fra Skogerområdet, nærmere bestemt terrenget fra Nedre Eiker-delet til Mehlen i Skoger og fra grensene til Andresen-skogene («Tobakks-Andresen») til Skjeldrumsiden. Jeg var så heldig at jeg kom inn i en svigerfamilie (Lunda) med «virkelige» jegere. Svigerfar Goe Lunda var fra Uvdal i Numedal og var vant med jakt og fangst fra barndommen. Sønnen Steinar var en avbalansert og rolig jeger og alt han skjøt på førte som regel til elgefall. Som ung var jeg svært interessert i jakt og fiske og hadde deltatt mye på fugl og harejakt, men elgejakt var en stor overgang syntes jeg. Jeg deltok en 8-10 år og det var mange fantastiske opplevelser. Svigerfars faste utsagn foran hver jakt var:

- Ikke skyt på for langt hold karer.
- Og så skal dere sikte på bogen
- Og ikke treffe mellom halen og skogen.

Svigerfar begynte å dra på årene og var ikke i sin beste form med dårlig pust. Det hendte han la seg rett ned, men jakte skulle han. Det var hele livet hans. Derimot var sønnen Steinar en usedvanlig sprek kar og god idrettsmann. Jeg hørte han hadde vært på fest om natta og ble kretsmeester dagen derpå. Han var ikke lett å følge i skogen og når «vømmelbuksene» var blytunge av regnvær så jeg fram til at Steinar skulle ta en pause.

En jakttur var vi 3 mann, Karsten, Steinar og jeg. Det var langt på ettermiddagen og ingen elger hadde vi sett. Snøgg var en fantastisk hund som hadde fått mange elger, men allikevel regnet vi med bomtur og var innstilt på hjemtur med mat og hvile. Men akkurat da smalt Snøgg til med losen 50-100 meter fra oss. Etter å ha hørt på Snøgg en stund regnet jeg med at vi måtte «stå på» så fort som mulig. Overraskende sier Steinar at nå tar vi oss en matbit. Snøgg holder han (elgen) støtt i losen. Jeg syntes jo dette var en stor sjanse å ta men regnet med at han kjente hunden sin. Etter en rask matbit ba han Karsten å gå på øverst i lia og jeg ble beordret inn fra en annen kant. Noen få minutter senere smalt det fra Karsten og der lå oksen. Det er mange jakthistorier å fortelle, men her kommer en veldig artig en. Det var som vanlig en tidlig morgen og vi hadde hørt værmeldingen. Steinar sleiket på fingerne og holdt den i været for å sjekke vindretningen. Selv forsøkte jeg samme øvelse i smug, men syntes det blåste alle veier. Svigerfar begynte å bli sliten etter flere dagers jakt og svigermor gav han beskjed om å være hjemme. Dessuten sa hun, - flyr du bare i veien for guttene. Da ble han selvfølgelig med oss og for en dag det ble.

Karene var jo lommekjent i området og avtalen var at svigerfar skulle sette seg på vakt på en bestemt stein eller trestamme. Steinar og jeg gikk til våre poster sammen med Snøgg og en annen hund vi hadde med oss. Det ble noen hundre meter mellom svigerfar og oss og avtalen var at vi skulle slippe bikkjene om et par timer.

Da skulle svigerfar ha kommet på plass og vi skulle avvente situasjonen. Vi fulgte med terrenget i kikkerten og var nå sikker på at svigerfar var på plass. Plutselig ser vi to dyr komme ned åssiden der svigerfar satt og vi var veldig spente på om han var oppmerksom på dyrene. Sekundene går og plutselig smeller to skudd på den andre siden av lia og deretter tre skudd til og vi hører et brak nede i lia. Vi slipper bikkjene og stormer nedover. Der ligger en livløs elgku og bikkjene oppfører seg som gale. Svigerfar kommer oppskjørtet og heseblesende og Steinar spør far sin rolig om han traff den andre. Han trodde det, men var usikker. Etter en liten stund hører vi et voldsomt bikkjeleven og joda, - der lå det en død okse.

Jeg var mektig imponert, men Steinar syntes ikke det var så mye å snakke om. Det eneste han sa til far sin var: «Du skjøt på langt hold far»

Det var en stolt kar som støttet seg på børsa ved elgene. Mest morsomt var det når vi med traktor kom hjem til gården med elgene og svigermor Katrine fikk hele historien. Hva var det du sa Katrine? Fløy jeg bare i veien for guttene? Det ble litt av en aften på gården. Vi andre ble snytt for jakta men svigerfar gjorde reint bord. Så var det en dag under jakta hvor svigerfar og svoger ikke kunne være med grunnet potetopptaging. Jeg fikk dra aleine sa de. Jeg syntes det var veldig vågalt av dem. Snøgg skulle hvile og jeg skulle ha med ei fremmed bikkje. Jeg tenkte på skadeskutte dyr, fremmed bikkje og andre vanskeligheter, men samtidig pirret det litt det med ansvaret aleine. Ta det med ro sa Steinar. Elgen ligger der ved 11-tiden. Jeg kjørte bilen til Pukerud og ville jakte i Gulsbogen-lia, men tåka lå tjukk og vindretningen var ikke bra. Etter en times venting i bilen letter tåka litt og jeg tar med meg bikkje og gevær opp i Fyhrand-skogen.

Bikkja gjør noen runder og virker ivrig. Snart er vi i Bjerknes-skogen og bikkja ned lia og opp igjen for så og forsvinne en stund før den begynner å bjeffe rett nedenfor meg. I en lysning ser jeg elgen og bikkja etter i full los. Elgen får øye på meg og forsøker å dreie av, men jeg ned på kne, av med sikringen og bang, - der ligger elgen. Den sparker litt, men med min bistand roer den seg ned. Jeg skynder meg bort fot å stikke slik at jeg får ut blodet, men den gang ei. Bikkja var fullstendig gal, stod oppå elgen og glefset og flekket tenner mot meg. Jeg torde rett og slett ikke å nærme meg. I Bjerknesskogen var det ikke langt til nærmeste telefon og jeg fikk kontakt med svoger Steinar og satt han inn i situasjonen. Steinar kastet seg i bilen og kom umiddelbart. Jeg fikk også nevnt for ham i telefonen at jeg var litt forsinket. Elgen falt 11.30.

Jeg gikk tilbake til fallet og da satt bikkja rolig ved siden av og jeg fikk stukket elgen og gjort det jeg skulle slik at alt var i orden til Lunda'ene kom. Grunneier Bjerknes fikk selvsagt sitt rettmessige lår.

Fra grå sandgrunn til naturrøkjønt vannspeil

Fisk er det også i Hammerdammen – noe en entusiastisk og ungdommelige fluefisker har oppdaget .

Hammerdammen i Verkens-
elva på Konnerud har gjen-
oppstått. Den grå afteren fra
gruvedriften er lagt under
vann. Nå kan man skue et
skjønt vannspeil – og fisken er
på plass til fornøyelse for
spesielt de unge.

AV ERIK BJØRLØW-LARSEN

Da grev Friderch Anthon Wedel Jarlsberg ble
eneier av Konnerudverket i 1736 bestemte
han seg for å samle all drift på Konnerud.

Flere pukkverk og smeltehytten lå da i Selvik,
hvor man hadde sikker tilgang på vannkraft,
som var nødvendig for å drive pukkstempler
og blåsemaskiner. Svarterudelva, senere
Verkenselva, hadde et lite nedslagsfelt og det
var helt nødvendig å bygge dammer for å ma-
nagisere tilstrekkelig driftsvann. Utløpet til
Ormtjern mot Eiker ble demmet opp, slik at
vannet rant mot Konnerud, og av de øvre dam-
mene var Dalemyrdammen, Stubberuddam-
men, Stordammen, Ifferts dam og «Hammer-
dammen» ferdige, da driften startet opp i
1738.

«Hammerdammen» ved Det nedre fall var
inntaksdam til pukkverket Gottesfurcht og fikk
derved navnet «Dammen til det 4. Pukkverk». Også et lite møllebruk, Antonsen mølle, dro
nytte av dammen ved overvann etter flom.

I 1770 stanset driften ved verket og dammen
hadde så langt utspilt sin rolle. I 1777 ble ver-
kets eiendommer og anlegg solgt på auksjon.
Vassdraget og noen av eiendommene ble kjøpt
av den 35 år gamle trelasthandleren Christen
Hichmann fra Drammen. I årene frem mot
slutten av 1789 – tallet bygget han opp en be-
tydelig industri langs elva, og han beskjeftiget
på det meste mellom 300 og 400 arbeidere.
Christen Hichmann var en av landets første
industrigründere, med en «spekulativ» evne til
å satse på nye produkter, produksjonsmetoder
og ny teknologi, som vakte begeistring og be-
undring i hans samtid.

To av Hichmanns anlegg lå under dammen,
som nå fikk navnet Hammerdammen. Antagelig
gikk vannrennen om valkemøllen, som lå der
hvor det 4. pukkverket hadde ligget, like i kanten

av Jarlsbergveien, og derfra til Haabet Verk, som
i så fall lå like nedenfor. Valkemøllen hadde en
årsproduksjon på opp til 12 000 meter vadmels
– og kledestøy. Også en kornmølle var anlagt i
bygget, som kan ha vært på 250 til 300 kvm.

Haabet Verk var Hichmanns største anlegg.
Denne «jernvarefabrikken» bestod av en ham-
merhytte med esse og to hammere, hvor man
produserte smijernsstenger, stangjern,
for salg. En avdeling med to spikerhammere,
som produserte spiker og rundbolter
til skipsindustrien. En finsmie til smijerns-
produkter, filer og annet isenkram, hvor 12 sme-
der med svenner kunne arbeide samtidig rundt
en stor esse. Det var også anlagt
et ståltrådtrekkeri og kullhus. Dette bygnings-
komplekset må hatt et areal opp mot 1000 kvm.

Øyvind Juul Nilsen (på kne) viser velformann Magnar Hartz restene etter den første muren til
Hammerdammen.

Det var stangjernshammeren som ga
navn til dammen. Men ikke nok med
det, like ovenfor lå spikerfabrikken «Forsyns-
hammeren», så navnet «Mellehammer-
dammen» er kanskje det opprinnelige.

Christen Hichmann evnet ikke å «skynde seg
langsomt», så ikke overraskende fikk han øko-
nomiske problemer, som resulterte i at han tok
sitt eget liv i 1789. Men verket levde videre, først
eiet av Claus Nicolaj Schavenius, deretter av
Peder von Cappelen, men etter hvert begrenset
virksomheten seg til stangjernshammeren og
spikerhammerene. Ved Haabet verk var det spi-
kerproduksjon frem til 1850, men stangjernspro-
duksjonen ble nedlagt på slutten av 1830 – tallet.

I 1851 kjøpte det engelske gruveselskapet
Pinto Perez & Co. vassdraget fra overkant av
Hammerdammen og ned til kryssningen med
Jarlsbergveien. Et smelteverk ble anlagt under
dammen, antagelig med et nybygg, men det er
også mulig at den gamle hammerhytta fortsatt
gjorde tjenesten. Allerede i 1852 var det full drift
ved verket, men etter bare noen måneder var det
full stans, uten at vi kjenner årsaken. Dette var
også slutten for Hammerdammen.

Det er ikke noe som tyder på at demning ble
holdt ved like, og vår- og høstflommer sørget
etter hvert for at den ble borte. Bare restene
etter damfestet på vestsiden er nå tilbake,
som et «kulturminne» om den betydelige in-
dustriivirksomheten vi hadde på Konnerud.

«Enn om vi kledde»

Det var vel slik vi tenkte, Toll Tollum og jeg,
på vår vandring langs Verkenselva sommeren
1988, enn om vi kledde de skjemmende San-
dane langs Verksveien med et vakkert vann-
speil. Her hadde den gamle Hammerdammen
ligget. Enn om vi restaurerte den gamle dem-
ning, der damfestet ennå var så tydelig å se.

After etter pukkverksdriften la seg etter hvert
som et tykt bunnlag i den gamle Hammer-
dammen, og når vannspeilet en gang ble
borte lå den der som en liten sandørken. Anta-
gelig var Sandane til å begynne med, om enn
ikke så naturrøkjønt, et faserende minne om
eldre tiders bergverksdrift. Slitasje og forsøp-
ling gjorde nå området lite attraktivt, og for
grunneier Toll var det således en bekymring.
Rotarg og kommunen var med

En av Konnerud Rotarklubb's aktiviteter er å
engasjere seg med saker som nærsamfunnet kan
ha nytte og glede av. Slik kom visjonen om Ham-
merdammen med i klubbens planer for omkring
tre år siden. For prosjektet betydde Rotary mest
i starten , først og fremst i arbeidet med å skape
interesse , og så deretter å etablere et samarbeid
med de sterkeste interessentene, Verksveien Vel
og Drammen kommune. For Drammen kom-
mune ville Hammerdammen kunne bli et pilot-
prosjekt i arbeidet med å iverksette arbeidet med
Kommunedelplan Verkenselva. Det var derfor
naturlig at overlandskapsarkitekt Erland Engen,
sammen med velformann Magnar Hartz ble de
«tunge» aktørene i prosjektet, når det praktiske
arbeidet begynte. Økonomisk støtte fikk man av
bydelsutvalget

Det har tatt mange år fra tanke til virkelighet,
men nå ligger den der, nye og vakre Hammer-
dammen med sitt blanke vannspeil, bredder som
grønnes og ørret som vaker. Visst nok ligger den
nye demningen ovenfor den gamle, og den er av
sikkerhetmessige grunner lavere og av tidsmes-
sig utførelse, men restaurering var aldri et rea-
listisk alternativ. På sitt vis er jo den gamle dam-
men gjenskap, og området er forskjønet. Det
er slik vi tenkte oss.

Den Jarlsbergske hovedvei og andre veier i skoger...

Alle har vi hørt om E-18, mange kjenner navnet Kobbervikdalen, og noen husker benevnelsen Den Gamle Sørlandske Hovedvei.

AV SOLVEIG ARENTH

Men at Sørlandske kom som erstatning for Den Jarlsbergske Hovedvei kan vel være ukjent for noen.- Skoger, som var egen kommune i Vestfold fylke frem til 1964, besto - som mange vil vite - av Skoger Hovedsogn og annekssognene Konnerud og Strømsgodset.

- Den Jarlsbergske Hovedvei var den første egentlige kjørevei gjennom Skoger. Den ble bygget på 1670-tallet og var en parsell av veiforbindelsen mellom hovedstaden og sydover i Norge. Veien gikk rundt Nordbykollen - bak bebyggelsen på Tangen - og ut Kobbervik-kleivene. Ulende gjorde at det enkelte steder måtte legges tømmerstokker på tvers av «veien» for at to- og firbeinte skulle få fotfeste. I 1800 ble veien lagt om, slik at den da gikk langs hovedgaten på Tangen fremfor å ta til skogs. Den Jarlsbergske Hovedvei gikk om Eik, så ned i Dalen og opp på sydsiden av Tolerud, Fjellsveien 145. Så til Ingvaldsåsen, forbi prestegården Dæle og til Steen. Her bøyde den av bort til Gamlekirken og Haneval, så videre til Sande ved Grimsrud.

I eldre tid ble for øvrig Steen regnet for å være et sentrum i Skogerbygda, og det heter seg at det på Søndre Steen bl.a. var en meget stor stue, nærmest en sal, som ble benyttet til offentlige møter - kanskje særlig angående kirken. Dermed sier det seg selv at stedet måtte ha vei-forbindelse videre i retning Vestbygda og Kon-nerud. Fra Steen fortsatte derfor en vei utover til Vestre Skoger og Jordbrekke, der den gikk oppom husene for så å fortsette videre til Konne-rud og ut langs Gamlebakkene ned til Drammen. Anlegg av Konnerudverkene i 1720 resulterte i at denne veien ble gjort kjørbar.-

Foruten disse veier var det en rekke «gårds-veier». Over lange strekninger kunne disse være sammenhengende fra gård til gård. Veiene kunne imidlertid være av en slik forfatning at det ikke var fremkommelig med hjulgående kjøretøy. Tyngre transport foregikk derfor kun på vinterføre. Veiholder var ansvarlig for veien som ble kontrollert av «veioppsynet». Kontrol-len skjedde ved hjelp av hest og på den måten at det ble lagt en stang med ring/hank over hesteryggen. Hvis veien var så tilgrodd at ringen eller hanken falt av p.g.a. kvister som huket seg borti ved passering, måtte veiholder betale bot - veldig dyrt hvis hele stangen falt av hesten.

I første halvdel av 1800-tallet gikk en vei fra Svingen, forbi Imjelt og inn til Åserud. En «bein-vei» for folk bl.a. fra Vest-skauen som skulle til byen, startet for øvrig i Svingen, gikk forbi Hyllåsen - Bykleiva - Byolla - Kølabbånn og ned til Dan-vik/Austad og Drammen.

Fra Gundesø og Unels-rød gikk vei til Sande. Fra Tolerud (der hvor Den Jarlsbergske Hoved-vei kom opp fra Dalen), gikk det en vei nordover, - forbi Gunnerud, Gjerpen og Fjell, ned til Drammen. Dette er naturligvis de trakter jeg har mest kjennskap til. Jeg har ved selv-syn kun-net se konturer av veien, men nåtidens skogs-drift og utbygging har tatt/tar nå deler av den.

Veien går imidlertid over Gunnerudber'ja - i overkant av bebyggelsen på Øvre Gunnerud, Fjellsveien 100, og over løkka nord for Fjells-veien 90. Så gjennom skogen og frem til Gjerpen - hvor man finner spor vest for stein-gjerdet ovenfor jordet ved Fjell-sveien 44. Så videre frem til sletta i Gjerpenkollen. Herfra er nå sporene utslettet, men veien gikk ovenfor Fjellsveien 20 - så et stykke nedover det som er blitt Milorgveien, svinger så mot øst, litt nord-over (vei opparbeidet), og krysser Fjellsveien nord for Fjellsveien 25. Veien har deretter gått nordover i underkant av Gjerpenkleiva, over Englandsbekken til Fjell - og deretter ned til byen.

Fra Eik gikk det en vei forbi Lindum - Bakke - Fjøset og til Trogstad bro i Sande.Fra 1861 til 1863 ble Den Jarlsbergske Hovedvei lagt om. Den gikk da fra Rundtom og ut i Dalen, som i 1963 fikk navnet Kobbervikdalen, fra da-væren-de bygrense og forbi Nedre Eik - «gjennom» Stillerudfeltet og til Sande.

Veien fra Ingvaldsåsen, over Gjerpen og Fjell, ble bygd i perioden fra 1901 til 1904. Parsellen fra Gjerpen til Fjell, i underkant av 1 km, er under oppgradering i disse dager, arbeidet

Kontrollen skjedde ved hjelp av hest. En lang stang ble lagt over hesteryggen. Dersom de påmonterte ringene falt av fordui veien var gjengrodd til en bredde som ikke holdt mål – ja da måtte veiholderen betale bot.(Tegning Oscar Hauge)

påbe-gynt våren 2002 og nå lovet ferdig våren 2004.- Tempoet for 100 år siden var beundringsverdig!

Svelvikveien ble ferdigi 1878, noe som var av stor betydning for beboerne langs Drammensfjorden.

Den gamle Konnerudvei ble lagt om i perioden 1882 til 1885. I Strømsgodset hadde man en viktig vei mellom Drammen og Nedre Eiker. Mellom Stormoen og Pukerud ble det foretatt utbedring av veien i 1905. I 1916 var veien om-lagt fra grensen mot Eiker - nord for Langum. Når så Bygningsloven ble gjort gjeldende for Strøm og Gulskogen i 1906 - og i 1917 for hele Strømsgodset - ble det i disse områder opparbeidet en rekke gater som ble navnsatt i 1924. Forstår vi egentlig hva generasjoner foran oss har hatt å stri med? Lukk øynene og forestill deg en bytur for 300 eller 100 år siden. Vi maser og kaver - hva oppnår vi og hvor er omtanken for vår neste i vårt såkalte velferdssamfunn. Mine nedtegnelser har Skogerboka og Drammen byleksikin Skoger/Konnerud som kilder. Ellers er noe fortalt meg - og noe har jeg selv sett..

Grand old lady med lyriske årer

En av av Konnerud's «grand old ladies» Ragnhild Amundsen rundet 90 år 17. november. Hun er fortsatt rimelig oppegående fysisk og ikke minst åndelig og en 60-årig intervjuver får sine egne bekymringstanker når hun forteller at hun av og til glemmer noen småting.

AV PER RUNNAR THORESEN

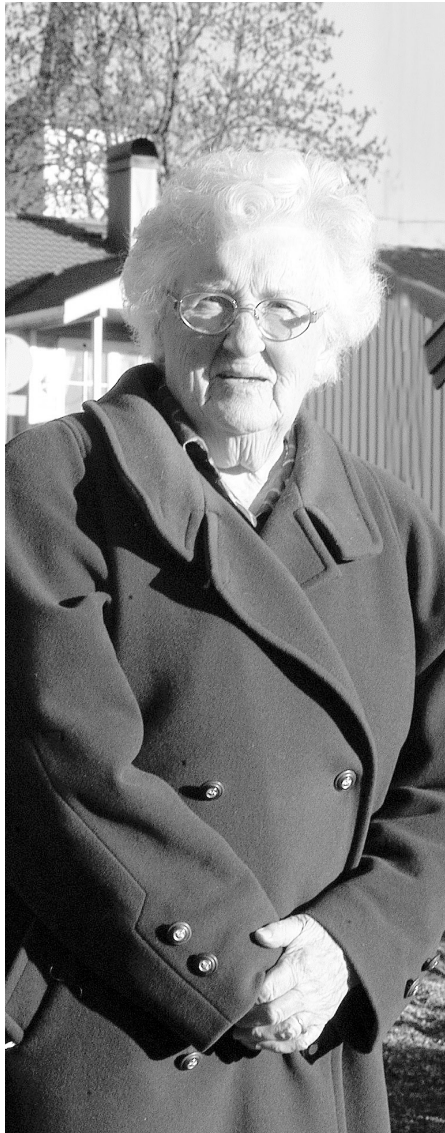
Gamle Konnerud-boere kjenner Konnerud-sangen «Jeg vet et deilig sted» osv som fortsatt synges ved festligheter og jubileer det seg være i foreninger som i privat sammenheng. Mange har hørt at det var fru Amundsen som laget denne sangen og noen kobler den noe mer profilerte Fru feiermester Pauline Amundsen som forfatter av den trivelige sangen. Kan-skje ikke så rart siden det var «feiermesterin-nen» som ved sanitetsforeningens 25 års jubileum i 1954 spurte om Ragnhild kunne lage en Konnerud-sang. Det ble gjort og ingen ante den gang at sangen skulle leve videre og fylle 50-år til neste år.

Teksten er fortsatt høyaktuell og sangen har på en måte blitt symbolet på lokal Konnerud-patriotisme som også mange innflyttere har trykket til sitt bryst. Om 17 mai-tog-diskusjonen skulle ende med den forferdelse at toget havner i Drammen sentrum,- så kan ingen hindre oss i å synge Konnerud-sangen.

Ragnhild har naturgitte evner i å skrive og dikte og i årenes løp har det blitt hundrevis av bryllup og konfirmasjonssanger for kjente og ukjente. Utallige prologer har det også blitt. Hennes diktteriske evner blir lettere og forklare når vi kan fortelle at hun er i slekt med Johan Borgen. Hennes nevø Per Otto Borgen kjenner vi også som en skrivefør person via hans bøker og innlegg i Drammens Tidende. Ragnhild var datter av fotograf Borgen i Tollbugt i Drammen og vokste opp på Strøtvedt.Som vanlig i et småbor-gelig miljø ble det middelskole og mange år i speiderbevegelsen samt utdannelse som frisør-dame med jobb både i Oslo og Drammen. Hun elskat å skrive stil og frikk alltid stilene sine lest opp i klassen. De andre fagene var hun mindre interessert i.

Familien

Ragnhild ble gift med Harald Amundsen og etter hvert ble det 6 barn og de 3 første i løpet av 3 år. Livet var i perioder ingen dans på roser med 3 småbarn under krigen og en mann som tidvis måtte reise til andre landsdeler for å tjene til livets opphold. I starten bodde de ved Fagerheim i Skoger men trengte mer plass et-ter hvert som familien ble større.Før de eta-

Ragnhild Amundsen – sprek 90 åring med sterkt engasjement i en rekke kirkelige foreninger på Konnerud. ((Foto: Reidar Halden)

blerte seg fast i Gomperudgt. flyttet de i 1940 til «grotten» (det store huset i Skalsstadkrysset tvers over det gamle Landhandleriet) hvor de ble boende i 14 år. Her var det store og kalde rom på vinterstid. Hun minnes at de en av de første vintrene fyrte opp 8 favner ved. Samli-vet med Harald var tidvis krevende men Ragnhild kjennetegnes med et utrolig rolig tempe-

rament som bidro til stor stayerevne og hun prisgir i dag alle sine kjekke barn, 16 barne-barn og venter nå på sitt 23 oldebarn. 36 år gammel ble hun en personlig kristen og har senere deltatt aktivt i foreningslivet på Konnerud. Ikke er det å forundres at hun tidvis var sekretær i 4 foreninger samtidig.

Foruten diktningen er hekling hennes store hobby og hun hekler sengetepper og mye annet for familiens medlemmer .Hekling av duker, brikker o.a. som utlodningsgjenstander til foreninger og kirken har det også blitt mye av.

Frisørdamen

Med stor familie ble det til å lage hjemmesalong og mang en Konnerud-dame har kommet fra fru Amundsen med ny krøll-permanent. De eldste av oss husker sikkert datidens krøll-tang som ble varmet på ovn eller komfyr. Det ble også mange husbesøk med frisørutstyret og i en lang periode var det faste dager på Strømsø pleiehjem for å «stæsje» opp de aldrende fruer. Hun minnes også nyttårsaftener hvor hun ble tilkalt til Konnerudkollen Turist-hotell for å fjonge opp noen av de fine fruer. Herreklipping ble det mindre av og det skyldtes kanskje at det gikk rykter om at hun hadde holdt på å klippe ørene av Arne Løvås- en gammel kjent Konnerud-beboer.

I «Grotten» bodde det, før de flytte inn, noen yngre damer som tidvis hadde besøk av unge tyskere. De kastet stein på ruten for å tiltrekke seg oppmerksomhet, men noen klipping av tyskere ble ikke aktuelt.

90 års-dagen

Dagen ble feiret på Sanitetshuset med barn, svigerbarn, barnebarn og oldebarn og det forundrer vel ingen at familien ga henne beskjed om å skrive en sang eller prolog til sin egen 90-årsdag .Det er det nok ikke mange av oss forunt å gjøre etter henne.. Når hun setter seg ned kommer innholdet rekende på ei fjøl som hun sier.

Hennes koselige leilighet i Verksveien er preget av en indre ro slik hun selv er og hun understreker at hun er dypt takknemlig for sitt lange og rike liv og at hun føler seg privilegert på sine gamle dager.

Historielagsnytt gratulerer hjertelig med dagen som har passert.

Skoger Meieri – gjemt under vei og bane

I dag farer bilene med 100 km i timen over stedet som en gang var et lite samlingssenter i Skoger-bygda.

Ansatte og familie poserer foran meiriet i stasamtrekk. (Fra Historielagets arkiv)

AV INGER JOHNSRUD

Stedet hvor mange mennesker hadde sine hjem og sine arbeidsplasser, stedet hvor Skoger Jernbanestasjon og Skoger Meieri sto, og hvor folk samlet seg for å handle, levere melk eller ta toget.

Nå er alt jevnet med jorda, og ingen tenker vel lenger på historien og minnene som ligger gjemt under vei- og jernbane når de suser avsted over jordene.

I gamle dager var det så mange kuer i Drammen at de kunne forsyne hele byen med melk. I 1683 bodde det 3400 mennesker i Drammen, som tilsammen hadde 227 kuer. I 1835 var det 7250 innbyggere i byen og 130 fehus, og i disse 701 storfe. Så og si hvert eneste hus hadde litt dyr; griser, sauer eller kuer.

Byen vokste og vokste, men i de store bybrannene i 1866 og 1870 brant 521 bygårder ned, mange av disse med fjøs. Selvforsyningen av melk ble alvorlig svekket. Samtidig strømmet håndverkere til byen for å delta i gjenopp-

byggingen, og dette økte naturligvis behovet for melk.

Fra gammelt av pleide bøndene i de nærmeste bygdene rundt byen, Lier, Nedre Eiker og Skoger, og ta med litt ost og smør når de skulle til byen. Dette ble solgt til mellomhandlere eller direkte til forbrukerne. De som bodde nærmest byen tok også med melk og fløte, og slik oppsto de første melkeleveranser. Litt etter litt ble det mer regelmessighet i det. Det ble tatt opp bestillinger på forhånd. Transporten foregikk med hest og vogn eller slede. Etter hvert kom også toget og gjorde leveranser mulig fra mer fjerntliggende bygder.

Men mellomhandlernes stilling ble sterkere og sterkere. Bøndene hadde liten innflytelse på priser og salgsvilkår. I 1856 kom så Norges første meieri som ble opprettet i Tolga, etter sveitsisk mønster. Også Skogerbøndene tok etter. I 1876 ble Skoger Meieribolag opprettet, med lokaler i Tollbugata i Drammen, som sto ferdig to år senere.

I 1885 ble det bygd enda et meieri - ved Sko-

ger stasjon. Dette meieriet var det bønder fra nordre Sande som tok initiativ til, og det ble he-
tende Skoger Meieri og Handelsforening.

I 1917 flyttet det et nygift par til Skoger. Han kom fra Brandval i Solør og hun kom fra Lilleaker i Bærum. Det var Dagmar og Julius Wold. De flyttet inn i leiligheten i 2. etasje på Skoger Meieri, hvor Julius hadde fått jobb som bestyrer. Året etter fikk de datteren Gerd, og tre år etter kom Lillemor. Også en niese, Esther, vokste opp hos dem.

Bare Lillemor lever fortsatt, men i en alder av snart 82 år har hun ingen problemer med å huske tilbake til barndommen ved Skoger stasjon. Hun forteller om de første minnene om den stooore meierisalen utenfor leiligheten deres, hvor alvorlige menn hadde styremøter og generalforsamling, mens hun og moren serverte kaffe og julekake.

I første etasje var det et yrende liv, særlig om morgenen når bøndene kom fra klokka sju og utover med hest og vogn for å levere melka. Tunge, fulle melkespann ble byttet med tomme,

Familien Wold hadde en sterk tilknytning til Skoger Meieri. Julius (ytterst til høyre) Var bestyrer i 21 år4. Ellers ser vi fra venstre Dagmar Wold, Lillemor (gift Pettersen), Esther gift Haveråen, Gerd gift Johnsrud – og Julius.

som meiersken hadde vasket og satt klare. Hele den store gårdsplassen var full av hester og folk. Her kunne de kjøpe melsekker fra melbua, handle ost, smør og prim fra meieriutsalget, eller andre varer fra kolonialforretningen til Låke. Da Lillemor ble litt større fikk hun stå i meieriutsalget etter skoletid og tjente to kroner for ettermiddagen.

det tatt prøver for å kontrollere kvalitet og fettinnhold, og Lillemor husker at det ble oppdaget at en leverandør hadde helt vann i melka for å øke mengden levert melk.

Mor Dagmar var nesten for byjente å regne, men likevel hadde også de griser og høner og en stor kjøkkenhage. Men Dagmar var egentlig et kunstner talent som likte å gjøgle og dikte, steppe

Ellers var det spennende med maskinisten og altmuligmannen Knut Sønstehagen, som gjorde noe så uvanlig som å bake brød. Ja, så uvanlig var det at en mann bakte brød, syntes småjentene, at de måtte være med ham hjem til Tuft for å se hvordan han gjorde det. Fra Tuftdammen skar de ut store isblokker om vinteren, som ble fraktet til isbingen på nordsiden av meierigården. Sagflis ble strødd over så isblokkene skulle holde seg lengst mulig for å kjøle ned ost og melk.

Melka ble separert og sendt til byen, men først ble

og spille skuespill. Hun var også en reser til å sy, og dette nøt ikke bare småjentene godt av i form av fine kjoler, men også Skoger Ungdomslag, hvor hun i flere år bidro som kostymesyerske og sminkør til revyene.

Julius var en stillferdig og sindig kar, som elsket å bruke sin fingerferdighet på maskinene i meieriet, slik at alt skulle fungere optimalt. Han var også en flink skytter, og ivrig medlem av skytterlaget i Skoger.

Skoger Meieribolag og Skoger Meieri og Handelsforening ble slått sammen i 1925. I 1938 ble også Skoger Meieri og Drammen Meieri slått sammen. Da hadde Julius vært bestyrer i Skoger i 21 år. Nå ble Skoger Meieri nedlagt, og bygningen leid ut til Nordre Vestfold Fruktpresseri. Dette førte til at familien Wold måtte flytte til anlegget i Tollbugata, hvor all omsetning av melk og meieriprodukter nå skulle foregå. Lillemor måtte omstille seg fra livet på landet til bylivet. Hun forble byjente resten av livet, og skjebnen har ordnet det slik at hun nå på sine eldre dager bor i leilighet med utsikt rett ned på meierigården i Tollbugata hvor hun bodde som tenåring.

Skjeldrumsaga blir bevart

Hun så seg ikke i stand til å vedlikeholde saga med inntekter fra gårdsdriften.

Som nevnt i Historielagsnytt nr. 1/ 2003 fikk Skoger Historielag en henvendelse fra Linda Skjeldrum om Skjeldrumsaga. Styret i historielaget, Stein Engen og Ø. Pedersen var på befaring og ble enige om at saga kunne reddes uten alt for store kostnader. Det ble først og fremst taket som måtte repareres. Det ble innhentet priser på takplater, lekter og bord, og det hele ble anslått til i underkant av 10.000 kroner

Styret gikk inn for å redde saga og la saken frem for årsmøte i 2003 der det enstemmig ble vedtatt å redde saga som skal være den siste bygdesaga som er i brukbar stand i Skoger. Stein Engen tok på seg jobben med å organisere selve takjobben som skulle utføres på dugnad. Dugnadskarere på Rønnehue tok på seg jobben med å rive et skur foran saga så det gikk an å få satt

opp stillas, dette arbeidet ble gjort i slutten av mai.

Noe seinere ble det utført noe oppretting av den nedre del av veggen. Selve takarbeidet, monteringen av stilasje ble utført på fire kvelder, så her ble det arbeidet effektivt. Gammel krum teglstein og lekter ble fjernet, taket rettet opp med nye lekter. Vindskier, israfter og forbord skiftet ut, noen bølgeblikkplater på andre siden av taket ble også skiftet ut. Monteringen av nye plater gikk greit unna, men det gikk også en del mer skruer en beregnet, men heldigvis var det noen som visste om noen som hadde skruer. Taket ble ferdig, stillasen demontert og kjørt bort

På taket fra venstre: Håvard Lehn, Hans Christian Gundesø, Tor Ole Sand, Stein Engen, på bakken Gunnar Engen (Foto: Øyvind Pedersen)

samme kveld, vel utført jobb. Det ble bare ubetydelig overskridelse av prisanslaget, så ingen Statsbygg tendenser her.....

I tillegg til karene som er nevnt i teksten under bildet har disse vært med på dugnaden: Lars Lunda, Morten Hylseth, Terje Holmen, Lasse Johansen og Tore Engen.

Øyvind Pedersen

Kjøp «Vandring langs et vassdrag»

Skoger historielag utga for to år siden boka «Vandring langs et vassdrag»

Det er historien om Verkenselva som endrer navnet til Bremsa på sin vei fra Konnerud til Sandebukta. Det er ei bok spekket med flotte bilder fra elva og områdene langs den. Det er ei bok som forteller historien om hva som har rørt seg langs dette spesielle vassdraget gjennom historien de siste 250 årene. Du kommer nærmere historien til ditt nærmiljø på Konnerud og i Skoger når du har lest boka. Den er den selvfølgelige gaven til

utflytterne - og til den oppvoksende slekt.

Kjøp boka for 175 kroner i bokhandelen på Konnerudsenteret, eller send bestilling til Skoger historielag, boks 9121, 3006 Drammen

Dette er en god julegaveidé - ikke sant?

Løkmyrdammen

— en perle på Vestskogen

Løkmyrdammen inne på Vestskogen ble bygd ca. 1915, for å få mer vann til fløtningen i Grytelva, men det er også sprengt en kortere tunnel så vannet kunne ledes over til Bergvannet.

AV ØYVIND PEDERSEN

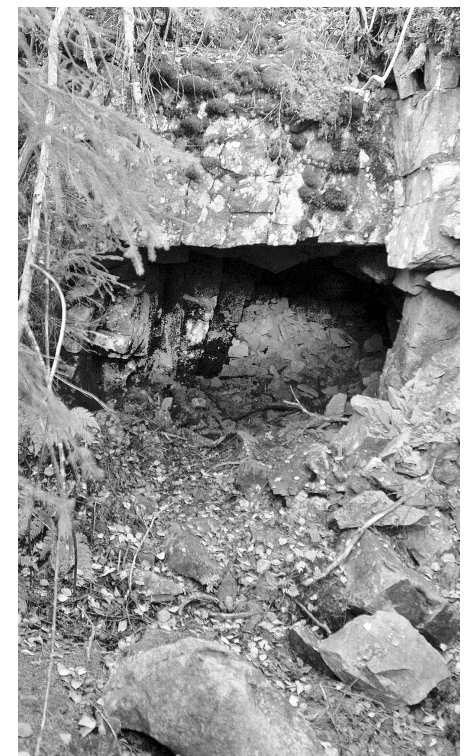
Denne er delvis rast igjen, men tunnelåpningen mot Løkmyr er forholdsvis intakt. Den befinner seg på andre siden av veien rett over for demningen, men er lett å overse hvis en sykler eller kjører bil. Bergvannet er også fløtedam, her er det lett å se det som er igjen av demningen og sveivespellet til tappelukene fra skogsbilveien. Ved Bergvannet befinner også Bomannsdemningen seg, for å finne den må en ta til høyre ved brua og følge vannet bortover et stykke. Her er det utført særdeles fint stenhåndtverk.

Men tilbake til Løkmyrdammen, den ble tapet tom og beplantet først på 50-tallet, etter hvert som det vokste til ble det lite å se til det vesle tjernet og demningen. Men i fjor sommer begynte arbeidet med å rydde området og reparasjon av demningen, etter ca. 50 år uten vedlikehold ble det naturligvis en del arbeid. Arbeidet har selvlært dambygger Jens Bjørge fra Sande ledet og deltatt i. Det meste av reparasjonsarbeidet var ferdig i fjor, men på vårparten var det noen guttunger som gjorde hærverk både på

demning og redskap, og dette med førte mye ekstra arbeid. Trillebåra til Jens ble totalvrak og steinblokker ble vippet ned fra demningen med handspiker, ei finerplate som ble forsøkt brukt for å få vannet til å stige, sørget for at steinblokkeri bunn av demningen ble skjøvet ut med vannkraft.

Men nå er det vann i dammen og det vil stige med ca. 50 cm. når flømløpet blir ferdig, noe usikkert om det blir i høst. Det ble fløtet i Grytelva etter krigen, men så ble skogsbilveien til Gravdal bygd og da tok tømmerbilene over transporten. Det ble også etter hvert bygd vei nedover i Gutudalen og til Dammyr, og nå er skogsbilveinettet på Vestskogen ganske omfattende. Til slutt tar vi med at ideen med å få vann i Løkmyrdammen igjen kommer fra Bernt og Jens Bjørge. Jeger og fiskeforeningen i Selvik Bruk har utført arbeidet på dugnad, Selvik Bruk har bidratt med materialer og gravemaskinarbeider. Takk for at Løkmyrdammen igjen har blitt en av Vestskogens perler.

Løkmyrtunnelen er delvis rast igjen, men åpningen kan skimtes (Foto: Reidar Halden)

Julebutikk på Skalstad

Tradisjonen tro er det julebutikk i Skalstad landhandel også denne jula. Det er åpent hver lørdag og søndag fra 29. november til og med 22. desember. Åpningstid er kl.11-16.

Onsdagene 3.-10. og 17. desember holdes det åpent kl. 16-20.

Stikk innom og du blir overrasket over alt vi kan by på.

Kaker – alle sju slaga, hjemmebak på Konnerud. Flotte strikketing – også utpregede juleting.. Dekorativt malt håndverk. Rosemalte gjenstander i variert utvalg. Drammenskalenderen med motiv fra

Konnerud:120 kroner. Boka om Konnerudverket til spesialpris: 250 kroner (ordinær 348 kroner). Utlodning.

Juletresalget starter 7. desember med nyhogde trær fra Gulsvik. Kornband (ubeiset.)

Stikk innom og bli fornøyd. Dessuten støtter du Konnerudverkets venner.

For publikum ble det en regntung opplevelse å bivåne skuespillet om omgangsskolen inne på Rønnehue. Skuespillerne gjorde imidlertid en solid jobb.

En regntung opplevelse

Regneværet sto oss langt fra bi under årets Rønnehuedager. Gråværet under generalprøven lørdag forvandlet seg til mer eller mindre sammenhengende regn på søndag. Mens man tidligere har vært opp mot 600 mennesker tilstede var det bare vel 100 tilstede i år.

AV ØYVIND PEDERSEN

Årets tema for skuespillet som Det dramatiske Selskap i Skoger historielag framførte var omgangsskolen inne på Vestskauen for mer enn 100 år siden. Utgangspunktet for teaterstykket var forestillingen Goro Halden forfattet manuskriptet til i 1989. Årets utgave var noen endret – og av lenger varighet enn den opprinnelige. Handlingen utspiller seg på Skulkerud – et småbruk lengst vekk i Skoger på grensa til Nedre Eiker. Det var 14 skuespillere med i stykket som er instruert av Stig Asplid.

Lyd er en viktig forutsetning for en oppsetting ute i fri natur. Denne gangen hadde Det dramatiske Selskap investert i sitt eget lydanlegg til en verdi av 70.000 kroner. Tekniker Oscar Hauge slet i regneværet med å få det til å fungere prikkfritt, men det var nå ikke verre enn at de 100 tilstedeværende fikk med seg replikkene.

Skuespillet og prestasjonene var bra de – men publikum lurte nok på om det virkelig kunne være så mange umulige unger som man fikk inntrykk av på den tid.

Kaffe og vaffelsalget gikk strykende i regnet. Men det kan slås fast at den helt store økonomiske opplevelsen fikk nok ikke teatergruppa etter den regnfylte søndagen inne på Rønnehue.

Lydtekniker Oscar Hauge fikk en tøff jobb med å håndtere det nyinnkjøpte lydanlegget i øs pøs regnvær (Fotos:Reidar Halden).